

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ และนำเสนอรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาสามารถนำเสนอได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สภาพการดำเนินงานของการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และตัวอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
%	แทน	ค่าร้อยละ (Percentage)
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences) for WINDOWS เพื่อทำการประมวลผลข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวน (N) และค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นสภาพการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิควิธีการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์เพื่อเป็นเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็น

ตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แบบมีส่วนร่วม แล้วนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้จำนวนทั้งสิ้น 80 ฉบับ จากผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาผลการศึกษา ดังนั้น จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	N	%
เพศ		
ชาย	35	43.7
หญิง	45	56.3
รวม	80	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 และเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7

ตารางที่ 4.2 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	N	%
อายุ		
ระหว่าง 17 - 19 ปี	49	61.3
ระหว่าง 35 - 44 ปี	21	26.2
ระหว่าง 45 - 55 ปี	10	12.5
รวม	80	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 17 - 19 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 อายุระหว่าง 35 - 44 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และอายุระหว่าง 45 - 55 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	N	%
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	2	2.5
ปริญญาตรี	29	36.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	49	61.3
รวม	80	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 และระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง/สถานภาพ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	N	%
ตำแหน่ง/สถานภาพ		
นักเรียน	49	61.3
ครูผู้สอน/บุคลากรสายผู้สอน	20	25.0
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	6	7.5
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	6.2
รวม	80	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตำแหน่ง/สถานภาพ นักเรียน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ ครูผู้สอน/บุคลากรสายผู้สอน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านคุณลักษณะ

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน			\bar{X}	S.D.
		ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1		
ด้านคุณลักษณะ						
1	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่และตรงต่อเวลา	27 (87.1)	4 (12.9)	-	2.87	.34
2	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความกระตือรือร้นและอุทิศสภาระในการปฏิบัติงาน	28 (90.3)	3 (9.7)	-	2.90	.30
3	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถ	25 (80.6)	6 (19.4)	-	2.80	.40
4	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในชุมชน	22 (71.0)	9 (29.0)	-	2.71	.46
5	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน	26 (83.9)	5 (16.1)	-	2.84	.37
6	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม	20 (64.5)	11 (35.5)	-	2.65	.49
7	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	27 (87.1)	4 (12.9)	-	2.87	.34
8	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	23 (74.2)	8 (25.8)	-	2.74	.44
9	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยดูแลและรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน	20 (64.5)	11 (35.5)	-	2.65	.49
ค่าเฉลี่ยรวม					2.78	.40

จากตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านคุณลักษณะ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านคุณลักษณะเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยและผลการประเมินเรียงตามลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 2 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความกระตือรือร้นและอุทิศสละในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.90$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (90.3)

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่และตรงต่อเวลา และข้อที่ 7 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 2.87$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (87.1)

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 5 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย = 2.84 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (83.9)

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 3 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ย = 2.80 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (80.6)

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 8 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีค่าเฉลี่ย = 2.74 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (74.2)

ลำดับที่ 6 ข้อที่ 4 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในชุมชน มีค่าเฉลี่ย = 2.71 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (71.0)

ลำดับที่ 7 ข้อที่ 6 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และข้อที่ 9 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยดูแลและรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน ($\bar{X} = 2.65$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (64.5)

ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการปฏิบัติการสอน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน			\bar{X}	S.D.
		ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1		
ด้านการปฏิบัติการสอน						
1	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำ แผนการเรียนการสอน	26 (83.9)	5 (16.1)	-	2.84	.37
2	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสม	27 (87.1)	4 (12.9)	-	2.87	.34
3	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการผลิต และใช้สื่อประกอบการสอน	26 (83.9)	5 (16.1)	-	2.84	.37
4	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ภาษา ที่เข้าใจง่าย และมีความชัดเจน	20 (64.5)	11 (35.5)	-	2.65	.49
5	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวิธีการ ประเมินผลที่เหมาะสม	26 (83.9)	5 (16.1)	-	2.84	.37
6	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน	27 (87.1)	4 (12.9)	-	2.87	.34
7	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการเรียน การสอนได้ครบถ้วน ตามแผนการสอน ที่วางไว้	22 (71.0)	9 (29.0)	-	2.71	.46
8	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าสอน สม่ำเสมอ และจัดสอนชัดเจน เต็มเนื้อหา	25 (80.6)	6 (19.4)	-	2.81	.40
ค่าเฉลี่ยรวม					2.80	.39

จากตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการปฏิบัติการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นด้านการปฏิบัติการสอนเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยและผลการประเมินเรียงตามลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 2 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสม และข้อที่ 6 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.87$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (87.1)

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน ข้อที่ 3 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการผลิตและใช้สื่อประกอบการสอน และข้อที่ 5 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 2.84$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (83.9)

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 8 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าสอนสม่ำเสมอ และจัดสอนชัดเจน เต็มเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย = 2.81 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (80.6)

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 7 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามแผนการสอนที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ย = 2.71 และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (71.0)

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 4 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.65$) และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี (64.5)

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อ ที่	รายการประเมิน	มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	\bar{X}	S.D.
1	นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนกับบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาก	2 (4.1)	19 (38.8)	25 (51.0)	3 (6.1)	-	3.41	.67
2	นักเรียนอยากเข้าเรียนกับบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกครั้ง	18 (16.1)	23 (46.9)	8 (36.7)	-	-	4.20	.70
3	นักเรียนจะรีบเข้าเรียนในรายวิชาที่บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนเสมอ	5 (10.2)	29 (46.9)	12 (24.5)	3 (6.1)	-	3.73	.73
4	นักเรียนได้รับความรู้จากบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาก	6 (12.2)	22 (44.9)	15 (30.6)	6 (12.2)	-	3.57	.87
5	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น/ซักถาม	16 (32.7)	26 (53.1)	7 (14.3)	-	-	4.18	.67
6	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมีโครงการสอนในรายวิชาแจกให้ในช่วงที่เหมาะสม	10 (20.4)	18 (36.7)	18 (36.7)	3 (6.1)	-	3.71	.87
7	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนได้ตามแผนการที่กำหนดไว้	10 (20.4)	20 (40.8)	19 (38.8)	-	-	3.82	.75
8	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสอนสม่ำเสมอและใช้เวลาได้คุ้มค่า	11 (22.4)	31 (63.3)	7 (14.3)	-	-	4.08	.61
9	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการเตรียมการสอนและตั้งใจสอน	14 (28.6)	28 (57.1)	3 (6.1)	4 (8.2)	-	4.06	.83

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	\bar{X}	S.D.
10	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเทคนิคการสอนให้เข้าใจได้ดี	19 (38.8)	30 (61.2)	-	-	-	4.39	.49
11	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสื่อการสอน/อุปกรณ์การสอนเหมาะสม	6 (12.2)	18 (36.7)	25 (51.0)	-	-	3.61	.70
12	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจได้ชัดเจน	13 (26.5)	17 (34.7)	19 (38.8)	-	-	3.88	.81
13	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนได้ตรงตามรายวิชา เนื้อหาทันสมัย	8 (16.3)	29 (59.2)	12 (24.5)	-	-	3.92	.64
14	บรรยากาศในการเรียนการสอน มีชีวิตชีวา	-	35 (71.4)	8 (16.3)	6 (12.2)	-	3.59	.70
15	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่งกายและใช้ภาษาได้เหมาะสม	4 (8.2)	21 (42.9)	21 (42.9)	3 (6.1)	-	3.53	.74
16	บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น วางตัวได้เหมาะสม และเป็นตัวอย่างที่ดี	22 (44.9)	25 (51.0)	2 (4.1)	-	-	4.41	.57
17	นักเรียนมีความเชื่อมั่นในประสบการณ์ของบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น	6 (12.2)	30 (61.2)	13 (26.5)	-	-	3.86	.61
18	นักเรียนเชื่อว่าบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรอบรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี	14 (22.4)	24 (49.0)	11 (28.6)	-	-	4.06	.72
ค่าเฉลี่ยรวม							3.89	.70

จากตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้เป็นรายข้อ พบว่า

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 16 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น วางตัวได้เหมาะสม และเป็นตัวอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$)

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 10 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเทคนิคการสอนให้เข้าใจได้ดี มีค่าเฉลี่ย = 4.39

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 2 นักเรียนอยากเข้าเรียนกับบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย = 4.20

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 5 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น/ซักถาม มีค่าเฉลี่ย = 4.18

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 8 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าสอนสม่ำเสมอและใช้เวลาได้คุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย = 4.08

ลำดับที่ 6 ข้อที่ 9 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเตรียมการสอนและตั้งใจสอน และข้อที่ 18 นักเรียนเชื่อว่าบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรอบรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน = 4.06

ลำดับที่ 7 ข้อที่ 13 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนได้ตรงตามรายวิชา เนื้อหาทันสมัย มีค่าเฉลี่ย = 3.92

ลำดับที่ 8 ข้อที่ 12 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย = 3.88

ลำดับที่ 9 ข้อที่ 17 นักเรียนมีความเชื่อมั่นในประสบการณ์ของบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย = 3.86

ลำดับที่ 10 ข้อที่ 7 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนได้ตามแผนการที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ย = 3.82

ลำดับที่ 11 ข้อที่ 3 นักเรียนจะรีบเข้าเรียนในรายวิชาที่บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนเสมอ มีค่าเฉลี่ย = 3.73

ลำดับที่ 12 ข้อที่ 6 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีโครงการสอนในรายวิชาแจกให้ในช่วงที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย = 3.71

ลำดับที่ 13 ข้อที่ 11 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสื่อการสอน/อุปกรณ์การสอน
เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย = 3.61

ลำดับที่ 14 ข้อที่ 14 บรรยากาศในการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา มีค่าเฉลี่ย = 3.59

ลำดับที่ 15 ข้อที่ 4 นักเรียนได้รับความรู้จากบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาก มีค่าเฉลี่ย
= 3.57

ลำดับที่ 16 ข้อที่ 15 บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่งกายและใช้ภาษาได้เหมาะสม มี
ค่าเฉลี่ย = 3.53

ลำดับที่ 17 ข้อที่ 1 นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนกับบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.41$)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการเป็นบุคลากรภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. การเข้ามาเป็นบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี เนื่องจาก บุคลากรภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมีอาชีพหรือความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี วัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชน นอกจากนี้
ยังได้รับการติดต่อจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอน

2. วิธีการสอนของบุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นการ
สาธิตให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ มีทั้งให้ปฏิบัติเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล

3. เหตุผลที่สอนนักเรียน ส่วนใหญ่บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องการสืบทอดความรู้
ความสามารถของตนให้คนรุ่นต่อไป และต้องการให้นักเรียนมีอาชีพเสริม มีความสามารถพิเศษ
และต้องการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

4. การติดตามผลงานของนักเรียน ส่วนใหญ่บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการติดตาม
อย่างไม่เป็นทางการ มักใช้วิธีการสอบถามจากครู ผู้ปกครอง หรือติดตามผลงานของนักเรียนจาก
การร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น การแสดงพื้นบ้านเนื่องในงานวันสงกรานต์ ฯลฯ

หลังจากทราบสภาพการดำเนินงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในการจัดการ
เรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบปัญหาการดำเนินการใช้ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญดังนี้

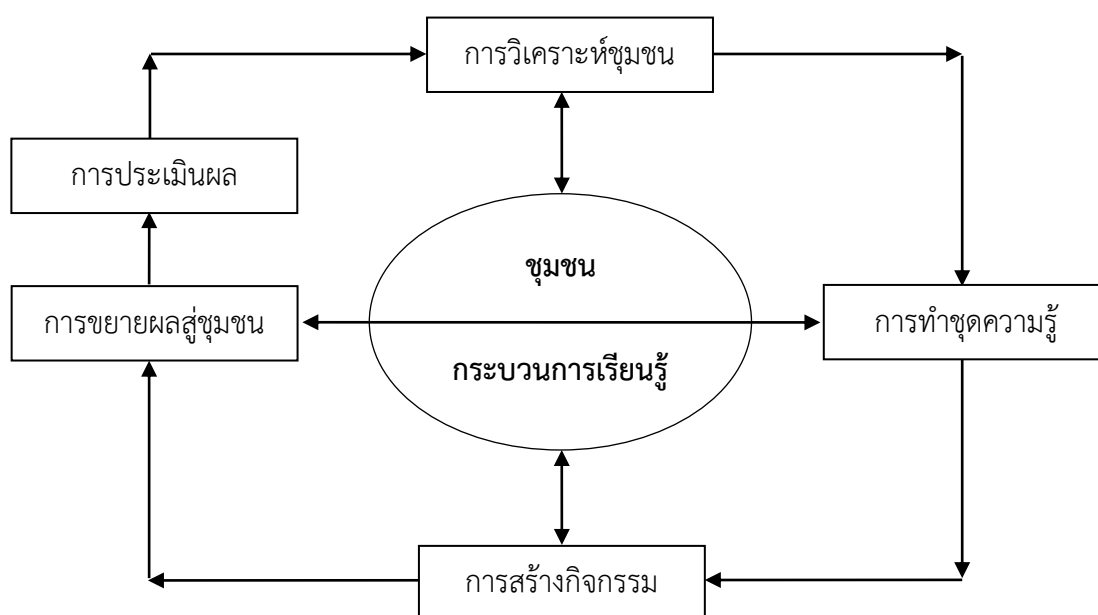
1. การจัดการเรียนรู้ยังไม่เป็นระบบ ไม่มีขั้นตอนที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องเชื่อมโยง
ระหว่างการเรียนการสอนตามปกติกับความรู้ที่ใช้บุคลากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งปรากฏจากผลการ
เรียนรู้ ด้านความรู้ของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำ

2. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพของชุมชนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนยังไม่ได้ขึ้น

ตอนที่ 3 รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยเสนอรูปแบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ชุมชน การจัดทำชุดความรู้ การสร้างกิจกรรม การขยายผลสู่ชุมชน และการประเมินผล ซึ่งมีแบบจำลองและรายละเอียดในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้

ที่มา : (ธงรบ ชุนสงคราม, 2558)

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ชุมชน

มีการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ชุมชน ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพชุมชน

1.1.2 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในชุมชน

1.1.3 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดด้านการประกอบอาชีพ

ของประชาชนในชุมชน

1.2 กำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพชุมชน ได้แก่

ประวัติชุมชน ลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรในชุมชน สาธารณูปโภค การคมนาคม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ

1.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในชุมชน ได้แก่

จำนวนและโครงสร้างของประชากร เช่น อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ความสามารถ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน

1.3 กำหนดแหล่งข้อมูล

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้มีความรู้ประสบการณ์ในชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในชุมชน ใช้แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลกับหัวหน้า หรือตัวแทนครัวเรือนทุกครัวเรือนในชุมชน

1.4 จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.4.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพชุมชน

1.4.2 แบบสอบถาม ใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

อาจเป็นแบบสอบถามปลายเปิดก็ได้

1.5 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

2. ขั้นตอนการจัดทำชุดความรู้

ผลจากการวิเคราะห์ชุมชนจะทำให้สถานศึกษาค้นพบภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา และช่วยส่งเสริมให้เป็นอาชีพ และวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชน แล้วนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีขั้นตอนการจัดทำดังนี้

2.1 จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน โดย

2.1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่น สภาพของสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2.1.2 ศึกษาหลักสูตรแม่บท คำอธิบายของหลักสูตร

2.2 กำหนดความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น โดยจัดอันดับความสำคัญของสิ่งที่จะพัฒนาหลักสูตร

2.3 กำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะเรียน

2.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน

2.5 จัดทำกำหนดการสอน แผนการสอน คู่มือครู และสื่อการสอน

2.6 ปรับปรุงและพัฒนา โดยการนำหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปทดลองใช้ ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาให้เกิดความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการสร้างกิจกรรม

3.1 การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่นที่ได้จัดทำขึ้นนำสู่การเรียนการสอน ดังนี้

3.1.1 จัดครูและวิทยากร เป็นผู้สอน

3.1.2 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์

3.1.3 การออกนิเทศติดตาม

3.1.4 ประเมินผล

3.1.5 ประชาสัมพันธ์หลักสูตร

3.2 จัดกิจกรรมเสริม เพื่อให้การเรียนการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

3.2.1 สสำรวจความสนใจของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมเสริม

3.2.2 จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมขึ้นในสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมของกลุ่ม ดังนี้

1) ศึกษาและฝึกทักษะเพิ่มเติม โดยเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้

ความรู้

2) ศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติม เกี่ยวกับระบบการจัดการ

3.2.3 ใช้เวลาว่างในสถานศึกษาและที่บ้านฝึกปฏิบัติ

3.2.4 ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน

4. การขยายผลสู่ชุมชน

เนื่องจากชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีอยู่แล้ว เมื่อสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมในสถานศึกษา รวมทั้งได้ปรับปรุงการดำเนินงานให้ เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันแล้ว จึงควรเผยแพร่สู่ชุมชนเพื่อพัฒนาร่วมกัน

4.1 นักเรียนเผยแพร่ข้อมูลในสิ่งที่สถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับปรุง ให้ ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ

4.2 สถานศึกษาทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เพิ่มเติม เสริมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ กระทำกันอยู่

4.3 สถานศึกษาส่งเสริมการดำเนินงานภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชน มาร่วมทำ กิจกรรมในลักษณะของกลุ่มหรือชมรม

4.4 ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อจัดตั้งกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย

4.4.1 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

4.4.2 ประชุมสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และปรึกษาแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม

4.4.3 ส่งเสริมการดำเนินงานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐาน

4.4.4 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมของกลุ่ม

4.5 สถานศึกษาประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้การสนับสนุนด้านความรู้ และงบประมาณในการจัดการ การระดมทุน และการออกมทรัพย์

5. ขั้นตอนการประเมินผล

5.1 ประเมินผลการเรียนการสอน

5.2 ประเมินผลการดำเนินโครงการ